Inhoudsopgave

- **Overzicht opgaven**

- **Gemeente Amstelveen**
- **Gemeente Haarlemmermeer**
- **Gemeente Aalsmeer**
- **Hoogheemraadschap van Rijnland**
- **Gemeente Amsterdam**
- **Provincie Noord-Holland**
- **Metropoolregio Amsterdam**

Leeswijzer

Het hoofdstuk *overzicht opgaven* bestaat uit een opsomming van de meest urgente opgaven voor het Amsterdamse Bos. Deze opgaven zijn ondergebracht bij drie thema's. Vervolgens wordt per organisatie beschreven welk standpunt elke organisatie inneemt ten aanzien van deze opgaven.

Overzicht opgaven

Deelvraag: Welke regionale opgaven manifesteren zich in het Amsterdamse Bos?

In dit hoofdstuk staan de meest urgente opgaven die nu en in de toekomst bepalend zullen zijn voor het Amsterdamse Bos. De formulering van de thema's zijn gebaseerd op beleidsstukken van de provincies, gemeenten en regionale samenwerkingsverbanden. De opgaven zijn ondergebracht bij vier verschillende thema's: verstedelijking, *klimaat en energie*, *groene economie* en *sociaal*. In dit hoofdstuk wordt elke opgave nog enigszins sectoraal beschreven wat uiteraard geen recht doet aan de complexe vervlechting met de andere opgaven. Door uiteindelijk verschillende opgaven aan elkaar te koppelen ontstaan mogelijkheden en nieuwe kansen die kunnen leiden tot meer dan de som der delen.

Verstedelijking

Woningbouw: Amsterdam ontwikkelt zich in samenhang met omliggende steden steeds meer tot een metropolitaan systeem. Dit uit zich in een toenemende groei van het aantal inwoners, arbeidsplaatsen en bezoekers. In de gehele metropoolregio Amsterdam worden tot 2040 maar liefst 230000 woningen worden gerealiseerd, waarvan 105000 tot 2025. Veel van de potentiële bouwlocaties bevinden zich binnen bestaand stedelijk gebied, nabij OV-knooppunten. Het binnenstedelijk verdichten moet ertoe leiden dat het landschap tussen de stedelijke kernen wordt beschermd. Het Amsterdamse Bos heeft als onderdeel van het metropolitane landschap hoge ecologische, recreatieve en cultuurhistorische waarden die cruciaal zijn voor het vestigingsklimaat en het woon- en leefmilieu van de metropool. Met de oprukkende stad wordt de betekenis van het Bos almaar groter. De uitdaging voor het Amsterdamse Bos is om de binnenstedelijke verdichting beter te koppelen aan de noodzakelijke investeringen in het Amsterdamse Bos.

Bereikbaarheid: De bereikbaarheid van de regio staat nu al onder druk, dus de verwachte groei van inwoners en economie levert verschillende knelpunten op. Een sterk verbonden MRA met een toegankelijk aaneengesloten landschap is van groot belang. Een goede bereikbaarheid van het Bos is belangrijk om goed te kunnen functioneren. De uitdaging voor het Amsterdamse Bos is om meekoppelkansen van infrastructuurprojecten te benutten. Ook de bereikbaarheid en toegankelijkheid van het Amsterdamse Bos blijft een belangrijke opgave. Centrale vraag daarbij is hoe de directe omgeving van het Bos kan worden aangegrepen om de bereikbaarheid en toegankelijkheid van het bos te vergroten.

Klimaat en energie

Klimaatadaptatie: Door de jarenlange toename van uitstootgassen vinden er klimaatveranderingen plaats. Bij klimaatadaptatie gaat het om het beschermen van gebieden tegen de gevolgen van klimaatverandering (wateroverlast, hittestress, verdroging, verzilting en de gevolgen van een overstroming). Met name in stedelijk gebied als de MRA is dit cruciaal. De uitdaging is om water- en landschapsstructuren te benutten voor het klimaatadaptief maken van de leefomgeving. De uitdaging is om te inventariseren op welke wijze het Amsterdamse Bos extra kan bijdragen aan koeling van de stad. Hoe kan het Amsterdamse Bos onderdeel worden van een robuuste blauwgroene structuur die naast recreatieve functies ook klimaatadaptieve functies (waterberging, koeling) in zich herbergt?

Energietransitie: Nederland staat voor de opgave om de energievoorziening op een duurzame manier te organiseren. De transitie naar opwekking en gebruik van duurzame energie heeft consequenties voor de energiehuishouding en de energie-infrastructuur. Elektriciteit zal op veel meer plekken dan we gewend zijn worden opgewekt. Hoe kan zoveel mogelijk opwekcapaciteit geleverd worden in combinatie met versterking van het landschap? Kan het bos, naast de opgave om zelf klimaatneutraal te functioneren, ook een bijdrage leveren aan de regionale energiedoelstellingen?

Groene economie

Natuur en ecologie: Voor een hoogwaardig woon- en leefmilieu en een goed vestigingsklimaat is de aanwezigheid van natuur en biodiversiteit in de metropool een belangrijke voorwaarde. De biodiversiteit is in de afgelopen decennia sterk teruggelopen. Momenteel wordt in de Metropoolregio Amsterdam verder gewerkt aan het realiseren van het Natuurnetwerk Nederland (NNN). NNN en andere gebieden met hoge natuurwaarden dragen bij aan het op peil krijgen van de biodiversiteit. In stedelijke gebieden, ook in het Amsterdamse Bos, gaat het herstel van de biodiversiteit de goede

kant op. De uitdaging voor het Amsterdamse Bos is behoud en uitbreiding van de biodiversiteit in duurzame samenhang met andere maatschappelijke functies van het Bos.

Toerisme en recreatie: Het bos kent jaarlijks 6 miljoen bezoekers. Velen van hen wandelen, fietsen, genieten van de natuur, sporten, laten de hond uit of drinken een kopje koffie. De metropoolregio Amsterdam heeft een sterke aantrekkingskracht voor bezoekers en toeristen. Recreatie in de MRA neemt tot 2040 met 35% toe. De MRA en de gemeente Amsterdam hebben de strategie om de drukte zoveel mogelijk te spreiden. Het Amsterdamse Bos kan deze kans benutten door zichzelf beter te presenteren als internationaal aantrekkelijke toeristische bestemming met de bestaande kwaliteiten (sport, recreatie , cultuur, natuur) als belangrijkste troef. Een uitdaging voor het Amsterdamse Bos is om bij te dragen aan de spreiding van toerisme en recreatie terwijl tegelijkertijd de natuur- en rustwaarden behouden blijven.

Kunst en cultuur: Kunst en cultuur dragen bij aan de persoonlijke ontwikkeling van mensen, aan de vitaliteit en leefbaarheid van buurten en aan de aantrekkingskracht van de stad op creatieve talenten, bezoekers en bedrijven. Het Amsterdamse Bos heeft een geschiedenis van het plaatsen van topkunstwerken en monumenten. Da uitdaging voor het Amsterdamse Bos is om meer samen te werken met beeldende kunstinstellingen. Daarnaast moeten de kunstobjecten aan de inhoudelijke criteria van het Amsterdamse Bos voldoen (Kunstvisie, 2019)

Sociaal

Sport: Mensen die voldoende sporten en bewegen hebben minder kans op gezondheidsklachten. Het bevorderen van sportactiviteiten in de samenleving draagt niet alleen bij aan de fysieke en mentale gezondheid van de sporter, maar ook aan minder zorgkosten voor de staat. Daarnaast kan sport bijdragen aan verbroedering en verbinding tussen mensen. Door het groeiende aantal inwoners in de regio zal ook het Amsterdamse Bos van groeiende betekenis worden voor de sportende mens uit de omliggende gebieden. Het Bos is immers een openbare plek waar iedereen kan en mag sporten, bewegen en spelen. De uitdaging voor het Amsterdamse Bos bestaat uit het zorgvuldig integreren van sportfaciliteiten- en routes in de groenblauwe omgeving.

Gezondheid: De relatie tussen gezondheid en de openbare ruimte is groot. Bij positieve gezondheid gaat het om het vermogen om aan te passen en eigen regie te voeren in het licht van sociale, fysieke en mentale uitdagingen van het leven. De openbare ruimte als plek voor bewegen, ontmoeting, sport of rust kan een fundamentele bijdrage leveren aan positieve gezondheid. De uitdaging voor het Amsterdamse Bos is om de potentie te benutten en de waarde van het groen te benadrukken in het licht van de opgaven op het gebied van gezondheid.

Onderwijs en arbeidsmarkt: Goed onderwijs is van wezenlijk belang voor de ontwikkeling van het individu. Stages, leerwerkplekken en traineeships dragen bij aan een goed functionerende arbeidsmarkt waar de juiste persoon met veel plezier op de juiste plek zit. Het Amsterdamse Bos is eigenlijk een grote buitenschool waar veel te leren valt over de natuur, het klimaat en (cultuur)historie. Naast de educatieve functie is het Bos ook een groene plek om veilig in te spelen. Daarnaast is het Bos ook een belangrijke plek waar mensen met een beperking of een afstand tot de arbeidsmarkt een stage- of werkplek kunnen vinden.

Participatie: Door verschillende maatschappelijke processen verandert de verhouding tussen overheid en burger. De complexiteit van opgaven vraagt om een ander rol van de overheid met meer ruimte voor maatschappelijke initiatieven en meer samenwerking tussen overheid, markt en samenleving. Het accent wordt bij overheden waar het kan gelegd op samenwerking of het faciliteren van initiatieven. De uitdaging voor het Amsterdamse Bos is om initiatieven samen met ondernemers, instellingen en gebruikers vorm te geven. Op die wijze wordt de kwaliteit van een voorstel en het draagvlak vergroot.

Amsterdam
Badhoevedorp
GEM. AMSTERDAM
GEM.
HAARLEMMERMEER
GEM. AMSTELVEEN
N522
Amstelveen
Amstelveen
GEM. AALSMEER
Aalsmeer

Gemeente Amstelveen

1. **Algemeen**
   - **Inwoners:** +/- 90.000
   - **Verantwoordelijk wethouder:** *Floor Gordon (D66)* - Ruimtelijke ordening, economische zaken, integraal wijkbeheer, duurzaamheid, milieu, ruimtelijke ordening, groen, afvalbeleid, parkeren, natuur en milieu educatie en emancipatie en discriminatie
   - **Begrotingssaldo:**
     - 225 miljoen - +/- 10 miljoen (openbaar groen en openluchtrecreatie) = 4,4%
   - **Bronnen:** Begroting 2019; Coalitieakkoord 2018-2022; Visie toerisme en recreatie
   - **Overig**: Bezoekers Bos uit Amstelveen ligt rond 27-31 procent van het totaal.

2. **Thema: Verstedelijking**
   - **Bereikbaarheid**
     - **Coalitieakkoord 2018-2022:** Parkeren in eigen wijk moet mogelijk blijven voor bewoners. Hierbij is betaald parkeren geen doel, maar een middel.
     - **Begroting 2019:** We zetten in op herstel van het fijnmazig OV-netwerk in de wijken en hoogwaardige regionale OV-verbindingen.
     - **Begroting 2019:** Nieuw beleid geeft de gemeente Amstelveen meer ruimte om betaald parkeren met vergunningen in te voeren zodra de parkeerdruk hoog genoeg (>85%) is en bewoners en ondernemers geconsulteerd zijn.`
     - **Visie toerisme en recreatie:** Wandel-, fiets- en vaarroutes in Amstelveen worden op orde gemaakt. Er is aandacht voor bewegwijzering en voor de toegangen tot het Amsterdamse Bos.
     - **Visie toerisme en recreatie:** In samenwerking met diverse partners wordt geïnvesteerd in een grofmazig wandel- en fietsnetwerk in het landelijk gebied en in verbetering van de bereikbaarheid en toegankelijkheid van toeristische, recreatieve en culturele voorzieningen.

Thema-analyse: Amstelveen heeft overeenkomstig met Amsterdam de wens om het Bos toegankelijk en goed bereikbaar te houden voor de gebruikers. De focus op de fiets lijkt bij beide gemeenten sterk, maar in de uitwerking kan verschil van mening optreden over welke modaliteit ook echt voorkeur en voorrang zal genieten.

- *Kans*: *Common ground* in de ambitie om toegankelijkheid en bereikbaarheid Bos te verbeteren. De uitwerking van de bereikbaarheid (positie auto, parkeernormen etc.) kan discussies opleveren. De uitwerking moet plaatsvinden in goed onderling overleg. Zo is het voor Amstelveen randvoorwaardelijk dat inwoners en ondernemers geraadpleegd worden wanneer nieuwe parkeertarieven worden ingevoerd.
- *Kans*: Amstelveen wil fiets-, wandel- en vaarroutes aanpakken. Het Bos kan hier zijn voordeel mee doen door de relatie te leggen met routes en paden in het Bos. Kansen voor recreatie.

3. **Thema: Klimaat en energie**
   - **Klimaatadaptatie**
     - Voor deze collegeperiode wordt een programmatische aanpak duurzaamheid ontwikkeld om de duurzame ambities te realiseren. Deze aanpak wordt uitgewerkt in een Deltaplan Duurzaamheid, waarin activiteiten en investeringen op het gebied van circulaire economie, energietransitie en klimaatadaptatie centraal staan.
   - **Energietransitie**
     - De gemeente heeft een belangrijke rol in het creëren van bewustwording ten aanzien van energieneutraal wonen en ondernemen. Denk hierbij aan goede voorlichting en een (digitaal duurzaamheidsloket, waar inwoners energieadvies kunnen inwinnen.
     - De samenwerking met 'Duurzaamheidspartners Amstelveen', een samenwerking tussen gemeente, bedrijven, (maatschappelijke) organisaties en onderwijs biedt hiertoe concrete kansen. Gemeente Amstelveen intensiveert de samenwerking met de regiogemeenten zoals Metropoolregio Amsterdam (MRA), Regio Amstelland & Meerlanden, Warmte & Koude Programma MRA en Servicepunt Duurzame Energie. Kennisdeling en zelf het goede voorbeeld geven zijn hierbij belangrijk.

Thema-analyse: Het College in Amstelveen (VVD, D66, PVDA) benadrukt het belang van goede samenwerking rondom complexe thema's als circulaire economie en de energietransitie. Wellicht liggen er op het gebied van klimaat en energie mogelijkheden voor samenwerking al dan niet in samenhang met de andere opgaven.

4. <u>Thema: Groene economie</u>
   - **Natuur en ecologie**
     - **Coalitieakkoord 2018-2022:** Er komt een 'Groenplan Amstelveen' dat inzicht geeft in beheer en ontwikkeling van de groene hoofdstructuur en het groen op wijkniveau. Specifieke aandacht gaat daarbij uit naar meer groen in Amstelveen Zuid, mede in het licht van de nieuwbouw in de Scheg. De Bovenkerkerpolder blijft stil en groen en de Middelpolder offeren we niet op aan woningbouw.
     - **Begroting 2019:** Het streven is de komende jaren de waterkwaliteit van de Amstelveense Poel te verbeteren. Hierin wordt met meerdere betrokkenen waaronder Rijnland samengewerkt.
     - **Begroting 2019:** Om ook voor de toekomst het watersysteem robuust genoeg te houden zijn nieuwe afspraken nodig. In 2018/2019 wordt een bestuurlijke strategische agenda vastgesteld waarin de gemeente en het waterschap vastleggen op welke onderwerpen en op welke wijze zal worden samengewerkt. De uitwerking van hetgeen bestuurlijk is geagendeerd wordt vervolgens uitgewerkt in bijvoorbeeld gezamenlijke onderzoeks- of uitvoeringsprojecten.
     - **Begroting 2019:** Komende jaren staan grote infrastructurele projecten in de planning (verbreding A9 en Amstelveenlijn). Dit heeft aanzienlijke gevolgen voor de boomstructuren. Ten behoeve van de projecten worden veel bomen gekapt. Op termijn vindt hiervan compensatie plaats.
   - **Toerisme en recreatie**
     - **Coalitieakkoord 2018-2022:** Het aantal kleinschalige evenementen in het Amsterdamse Bos, het Oude Dorp en het Stadshart mag worden uitgebreid. Het aantal grootschalige evenementen blijft gelijk en wordt beter gespreid over het festivalseizoen. De geluidsoverlast moet daarbij aanvaardbaar blijven. Het internationaal en regionaal toerisme neemt toe. In de visie op toerisme en recreatie kiezen we welk segment van de groei we naar Amstelveen gaan trekken
     - **Begroting 2019:** Aan de noordelijke Poeloever komt meer ruimte voor recreatie, sportvoorzieningen en horeca, met respect voor de natuurlijke omgeving. Ondersteunen en faciliteren van initiatieven en realiseren van voorzieningen voor recreatie, sport en horeca aan de noordelijke Poeloever. Uitbreiden van het aantal kleinschalige evenementen in het Amsterdamse Bos, het Oude Dorp en het Stadshart. Het gelijk laten blijven van het aantal grootschalige evenementen en betere spreiding daarvan over het festivalseizoen, waarbij de geluidsoverlast aanvaardbaar moet blijven.
     - **Begroting 2019:** Toerisme - Opstellen van een visie op toerisme en recreatie en de daarin de keuze welk segment van de groei van het internationaal en regionaal toerisme naar Amstelveen moet worden getrokken.
     - **Visie toerisme en recreatie (concept):** Het Amsterdamse Bos is van grote betekenis voor de identiteit van Amstelveen als groene, culturele en ondernemende stad met internationale uitstraling. De kernwaarden voor Amstelveen zijn namelijk groen, cultureel, recreatief, ondernemend en internationaal. Het Amsterdamse Bos wordt in het stuk meermaals gepositioneerd als parel of belangrijke kwaliteit van Amstelveen. Opnieuw wordt ook de mogelijkheden voor de Amstelveense Poel benoemd in de context van de realisatie van een zogenoemd Amstelveen beach. Ook wordt de verbinding tussen de Noordelijke Poeloever en het Oude Dorp benoemd.
     - **Visie toerisme en recreatie (concept):** De gemeente Amstelveen richt promotie naar regionale, nationale en internationale bezoekers die naar Amstelveen komen vooral op zogenoemde Stijlzoekers (verwend worden, genieten van exclusiviteit, luxe en comfort) en Inzichtzoekers (inspirerende, sportieve en recreatieve activiteiten).
   - **Kunst en cultuur**
     - **Begroting 2019:** In het collegeprogramma is de ambitie voor een nieuwe cultuuragenda opgenomen. Dit wordt ingevuld door het in stand houden van de huidige culturele infrastructuur en door de ambitie dat de kunst en cultuur in Amstelveen op een hoger plan komt. In 2019 wordt daarom een nieuwe cultuuragenda ter besluitvorming voorgelegd aan de gemeenteraad.

Thema-analyse: Op het gebied van natuur en ecologie redeneert Amstelveen wat betreft het Bos vooral vanuit kansen voor recreatie. Zo wil Amstelveen de waterkwaliteit van de Amstelveense Poel verbeteren om recreatie op de noordelijke Poeloever te faciliteren. In het coalitieakkoord komt ook het belang van de Oeverlanden terug. De betekenis van het groen in recreatieve, sportieve en culturele zin wordt in de context van de toenemende verstedelijking ook door Amstelveen gewaardeerd. Wat betreft toerisme en recreatie is het Amsterdamse Bos van grote waarde voor de recreatieve, culturele en sportieve aantrekkingskracht van Amstelveen. Dit wordt meermaals beschreven in alle relevante stukken van Amstelveen.

- *Kans*: *Common ground* betreffende de toenemende waarde van het groen in de stedelijke regio.

- *Kans*: Amstelveen zet in op het verbeteren van de waterkwaliteit van de Amstelveense poel met als doel recreatie aan de noordelijke poeloever. Amstelveense Poel is echter eigendom van gemeente Amsterdam. Welke andere (water)opgaven kunnen gekoppeld worden aan deze opgave?
- *Kans*: De bestuurlijk/strategische samenwerking die Rijnland nu apart met Amstelveen en Amsterdam opstelt, zou een breder strategisch samenwerkingsdocument kunnen worden. De oorzaken en consequenties van waterissues houden niet op bij de gemeentegrens.
- *Kans*: De waarde van het Amsterdamse Bos voor Amstelveen is ondubbelzinnig groot. De positionering van het Bos door Amstelveen zelf kan ambtelijk én bestuurlijk worden uitgespeeld om bijvoorbeeld draagkracht los te krijgen voor achterstallig onderhoud.
- *Kans*: uitbreiding van recreatieve routes tussen Amstelveen en het Bos.

5. **Thema: Sociaal**
   - **Sport**
     - **Coalitieakkoord 2018-2022:** Investeren in sport is een investering in levenslange gezondheid. Sport helpt ook bij het leggen van sociale contacten voor jong en oud en draagt bij aan de integratie van nieuwe inwoners in de samenleving. De gemeente blijft inzetten op breedtesport en talentontwikkeling en biedt ruimte voor topsportinitiatieven. We blijven aandacht besteden aan de verenigingen maar investeren daarnaast in een programma voor individuele sporters. Dat kunnen hardlooproutes, fietsroutes of avontuurlijke speelvoorzieningen zijn.
     - **Begroting 2019:** Op 29 juni 2018 is het Sportakkoord ondertekend. Met het doel dat iedereen nu en in de toekomst zonder belemmeringen in een veilige en gezonde omgeving plezier in sport moet kunnen hebben. Het nationaal sportakkoord bestaat uit 5 deelakkoorden die de komende tijd worden uitgewerkt. Investeren in duurzame sportinfrastructuur is hier een onderdeel van. Gemeenten gaan aan de slag met het beweegvriendelijke maken van de openbare ruimte. Aandachtspunt: sporten en bewegen in de openbare ruimte wordt gestimuleerd. Daarnaast lijkt Amstelveen vooral in te willen zetten op sportvoorzieningen in combinatie met horeca aan de noordelijke Poeloever. Link: website sportakkoord
   - **Gezondheid**
     - **Coalitieakkoord 2018-2022:** Rode draad in alle activiteiten van de gemeente binnen het sociaal domein is preventie en bevordering van gezond gedrag. "Ook nemen we maatregelen in de openbare ruimte die kunnen bijdragen aan de gezondheid en het welzijn van inwoners."
   - **Onderwijs en arbeidsmarkt**
     - **Begroting 2019:** We gaan door met het zo veel mogelijk aan het werk helpen van Amstelveners. Het specifieke aandachtspunt ligt bij de inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt. Dit is de doelgroep banenafspraak die met loonkostensubsidie en jobcoaching aan de slag kan.
     - De gemeenten Amstelveen en Aalsmeer geven gezamenlijk uitvoering aan arbeidsbemiddeling, re-integratie en uitkeringsverstrekking aan werkzoekenden
   - **Participatie**
     - **Coalitieakkoord 2018-2022:** We gaan de effectiviteit van de huidige participatiestructuur tegen het licht houden. Daarbij streven we naar nieuwere vormen van inspraak.
     - **Begroting 2019:** Verleden jaar is er in Amstelveen geld beschikbaar gesteld (via Mensen maken Amstelveen) om te kijken hoe we een bredere groep mensen bij participatie kunnen betrekken. Het idee van voormalig burgemeester van 'Veld is inmiddels bijgesteld en we richten ons nu vooral op verbreding van de participatie. Uit gesprekken blijkt dat er behoefte is aan digitale vormen van participatie, waarbij mensen in hun eigen tijd, wanneer zij dit wensen, meestal voor hun eigen buurt kunnen participeren. In 2019 moet het nieuwe beleid voor participatie vorm krijgen.

Thema-analyse: Op hooflijnen komen de ambities van Amstelveen op het vlak van sport overeen met die van het Bos en gemeente Amsterdam. De relatie tussen sporten in de openbare ruimte en de unieke kwaliteiten van het Amsterdamse Bos worden meermaals gelegd. Ook de voordelen van sport voor de gezondheid worden in het coalitieakkoord beschreven. Amstelveen wil zich ook blijven inzetten voor inwoners uit Amstelveen die een afstand tot de arbeidsmarkt hebben. Wat betreft participatie wordt ingezet op brede digitale participatie.

- Kans: Opgave sport en gezondheid van Amstelveen in verbinding brengen met bereikbaarheid en toegankelijkheid. Focus van Amstelveen ligt wel op de noordelijke Poeloever.
- Kans: Mogelijkheden verkennen om het Boswerk een meer Amstelveens tintje te geven.

- Kans: Participatie in afstemming met Amstelveen inzetten om gebruikers, bewoners uit omgeving, ondernemers en organisaties actief te betrekken bij besluitvorming nieuwe ontwikkelingen. Een nota participatie Amsterdamse Bos zou daarbij kunnen helpen.

6. Middelen Amstelveen:

Competentie		Formele en juridische bevoegdheden. Het bos ligt op Amstelveens grondgebied (bestemmingsplan is Amstelveens). Ook het evenementenbeleid van Amstelveen is leidend.
Financiële middelen:		Momenteel draagt Amstelveen voornamelijk incidenteel bij aan projecten in het Bos. Structurele bijdragen worden niet niet of nauwelijks toegekend. Amstelveen draagt bij aan project wanneer er een overduidelijk Amstelveens belang mee wordt gediend.
Kennis		Het ambtelijk apparaat van Amstelveen heeft veel kennis over de directe omgeving van het Bos. Deze kennis kan benut worden in de ambitie om het Bos beter te verweven met de omgeving.
Legitimiteit		Steun van Amstelveen voor een bepaalde oplossingsrichting of keuze in het Bos is cruciaal. Amstelveen heeft een sterke hinder/realisatiemacht en is niet terughoudend in het toepassen deze macht wanneer keuzes niet overeenkomen met haar ambities.

7. Mate van afhankelijkheid

- Relevantie middelen: Gemeente Amstelveen beschikt over relevante middelen die absoluut kunnen bijdragen aan constructieve oplossingen voor de opgaven in het netwerk. Sommige middelen worden reeds in meer of mindere mate toegepast, denk aan competentie, kennis en legitimiteit. Financiële middelen worden incidenteel verleend aan projecten in het Amsterdamse Bos.
- Vervangbaarheid middelen: De middelen van gemeente Amstelveen zijn tot op zekere hoogte uniek. De kennis over de opgaven in de omgeving van het Bos zijn onvervangbaar. De steun van Amstelveen voor bijvoorbeeld de richting van het bosplan is essentieel om tot oplossingen te komen evenals de formele en juridische bevoegdheden van Amstelveen. En hoewel financiële middelen altijd vervangbaar zijn, is Amstelveen de voornaamste externe partner van wie in de toekomst een grotere (structurele) bijdrage verwacht kan worden.
- Conclusie: De mate van afhankelijkheid van gemeente Amstelveen voor het aanpakken van de huidige en toekomstige opgaven is groot. Enerzijds omdat Amstelveen beschikt over belangrijke middelen die bij kunnen dragen aan een oplossingsrichting, anderzijds vanwege de toewijding van Amstelveen aan het Bos. Dit maakt Amstelveen een **cruciale partner.**

8. Conclusie:

Op vrijwel alle thema's lijkt Amstelveen op hoofdlijnen dezelfde ambities te hebben als het Amsterdamse Bos. Wat opvalt is dat recreatie en toerisme een belangrijk vertrekpunt is voor veel van de ambities voor het Amsterdamse Bos. Natuur, ecologie, biodiversiteit of klimaatadaptatie komt veel minder aan bod wanneer geschreven wordt over het Amsterdamse Bos. De betekenis van de recreatieve functie die Amstelveen verleent aan het Bos zien we ook terug in recente ontwikkelingen zoals de discussie over de vergunning van het festival vunzige deuntjes, de ambities van he College betreffende de Amstelveense Poel en de zorgen over de kwaliteit van de recreatieve fiets- en wandelroutes in het bos. Een korte herhaling van de kansen die eerder bij de thema's zijn benoemd:

- *Kans*: *Common ground* ambitie toegankelijkheid en bereikbaarheid Bos. De uitwerking van veranderingen in bereikbaarheid (positie auto, parkeernormen etc.) kan discussies opleveren. De uitwerking moet plaatsvinden in goed onderlinge afstemming.
- *Kans*: Amstelveen wil fiets-, wandel- en vaarroutes aanpakken, Bos moet kansen pakken t.b.v. recreatie.
- *Kans*: *Common ground* betreffende de toenemende waarde van het groen in de stedelijke regio.

- *Kans*: Amstelveen heeft ambitie voor de Amstelveense Poel. Hoe kan dit gekoppeld worden aan investeringen in de Poel door Amstelveen. Koppeling wateropgaven nuttig.
- *Kans*: Samenwerking mogelijk tussen Amsterdam, Amstelveen en Rijnland.
- *Kans*: De positionering van het Bos door Amstelveen zelf kan ambtelijk én bestuurlijk worden uitgespeeld om bijvoorbeeld draagkracht los te krijgen voor achterstallig onderhoud.
- *Kans*: Uitbreiding van recreatieve routes tussen Amstelveen en het Bos in combinatie met verbeteringen van recreatieve routes in het Bos.
- *Kans*: Opgave sport en gezondheid van Amstelveen in verbinding brengen met bereikbaarheid en toegankelijkheid. Focus van Amstelveen ligt ook bij deze thema's op de noordelijke Poeloever.
- *Kans*: Mogelijkheden verkennen om het Boswerk een meer Amstelveens tintje te geven.
- *Kans*: Participatie in afstemming met Amstelveen inzetten om gebruikers, bewoners uit omgeving, ondernemers en organisaties actief te betrekken bij besluitvorming nieuwe ontwikkelingen. Een nota participatie Amsterdamse Bos zou daarbij kunnen helpen.

Gemeente Haarlemmermeer

1. **Algemeen**
   - **Inwoners:** +/- 147.000
   - **Verantwoordelijk wethouder(s):** 5.1,2,e (CDA) – ruimtelijke ordening en milieu; 5.1,2,e (PVDA) – sport en project Park21; 5.1,2,e (VVD) – cultuur en toerisme en evenementenbeleid.
   - **Begrotingssaldo:** 430 miljoen – 8,76 miljoen (openbaar groen) = 2%
   - **Bronnen**; Coalitieakkoord 2019-2022;

2. **Thema: Verstedelijking**
   - **Bereikbaarheid**
     - **Coalitieakkoord 2019-2022:** Het college zet zich in voor een veilige fietsinfrastructuur in Haarlemmermeer voor zowel recreatief, huis-school als voor woon-werkverkeer
     - **Coalitieakkoord 2019-2022:** De Mobiliteitsvisie Haarlemmermeer Vrijheid van bewegen, zoals door de raad vastgesteld, dient als uitgangspunt voor het college. Behoud van de leefbaarheid in onze kernen staat voorop bij het toevoegen van nieuwe infrastructuur.

Thema-analyse: De huidige fietsverbinding van het centrum van Hoofddorp naar het Bos is ongeveer driekwartier. Met de auto kun je in 15 minuten vanuit Hoofddorp in het Bos komen. Inwoners van Badhoevedorp zijn met de fiets in 13 minuten in het Bos. Er lijkt een verbinding mogelijk met Haarlemmermeer op het gebied van (recreatieve) fiets-, wandel- en vaarroutes. Hier zijn wellicht combinaties te vinden met bereikbaarheidsopgaven in het Amsterdamse Bos.

3. **Thema: Klimaat en energie**
   - **Klimaatadaptatie**
   - **Energietransitie**
     - We benaderen de energietransitie als een omgevings- en veranderopgave. Draagvlak onder inwoners, ondernemers en andere organisaties is van essentieel belang voor het succes en de voortgang van de energietransitie.

   - **Thema-analyse:** Geen bijzonderheden

4. **Thema: Groene economie**
   - **Natuur en ecologie**
     - **Coalitieakkoord 2019-2022:** Het aanleggen van grootschalig recreatief groen is van belang nu de gemeente Haarlemmermeer steeds verder verstedelijkt en het aantal inwoners toeneemt. Vanwege de geplande bouw van 20.000 woningen is op termijn aanvullend grootschalig groen nodig.
     - **Coalitieakkoord 2019-2022:** Park21, Spaarnwoude, Tiny Forests en waterrecreatie heeft bijzondere aandacht.
   - **Toerisme en recreatie**
     - **Coalitieakkoord 2019-2022**: Veel toeristen maken gebruik van hotels en andere voorzieningen in onze gemeente. Het college zal om die reden medio 2019 met een nota over toerisme- en evenementenbeleid komen.
   - **Kunst en cultuur**
     - **Coalitieakkoord 2019-2022:** Aanbod van cultuur vindt plaats op verschillende schaalgrootte, vanuit bijvoorbeeld het theater of een accommodatie in een wijk of kern

Thema-analyse: Er worden in Haarlemmermeer veel woningen gebouwd. De gemeente is zich bewust dat deze woningbouw ook zal moeten leiden tot een toename van groen. Investeringen worden vooralsnog gedaan in parken en bossen van de eigen gemeente. Wellicht is samenwerking mogelijk om bijvoorbeeld de verbinding tussen de groene gebieden in deze regio te versterken. Maar ook op het gebied van waterrecreatie is het een en ander wellicht mogelijk.

5. **Thema sociaal**
   - **Gezondheid**
     - **Coalitieakkoord 2019-2022**Aandacht voor eenzaamheid en mantelzorgers
     - **Coalitieakkoord 2019-2022**Via programma's als Jongeren Op Gezond Gewicht (JOGG) en Gezonde Scholen worden kinderen en jongeren gestimuleerd een gezonde leefstijl te ontwikkelen.
   - **Sport**

- **Coalitieakkoord 2019-2022:** Het huidige sportbeleid wordt voortgezet en het multifunctionele gebruik van accommodaties wordt gestimuleerd. De gemeente zal cultureel ondernemerschap stimuleren en waar nodig faciliteren

- **Onderwijs en arbeidsmarkt**
  - Het college hecht veel waarde aan gelijkwaardige toegang tot de arbeidsmarkt. Mensen met een beperking worden betrokken bij het ontwikkelen van inclusief beleid
- **Participatie**
  - **Coalitieakkoord 2019-2022:** Het college stimuleert vroegtijdige participatie om tijdig belangen, meningen en creativiteit op tafel te krijgen. Waar het college initiatiefnemer is, is het zélf verantwoordelijk voor de participatie. Is de initiatiefnemer een andere partij, dan is deze daarvoor verantwoordelijk.

Thema-analyse: geen bijzonderheden

6. Middelen

Competentie		Haarlemmermeer beschikt niet over formele en/of juridische bevoegdheden die van directe invloed zijn op de opgaven in het Amsterdamse Bos.
Financiële middelen:		Haarlemmermeer beschikt over financiën om te investeren in gelijksoortige opgaven als die van het Bos. Bijdragen zullen alleen geleverd worden wanneer Haarlemmermeerse belangen in het spel zijn.
Kennis		Hoewel Haarlemmermeer een grote organisatie is wordt niet verwacht dat er veel specifieke kennis van het Bos aanwezig is. Echter, er is wel kennis op het gebied van vergelijkbare gebieden (Haarlemmermeerse Bos).
Legitimiteit		Betrokkenheid en steun van Haarlemmermeer kan voor sommige bovenlokale ontwikkelingen aan de westzijde van het Bos van belang zijn. Voor het gros van de grotere opgaven is steun of betrokkenheid van Haarlemmermeer veel meer een nice-to-have dan een must-have.

7. Mate van afhankelijkheid

- Relevantie middelen: De middelen waarover Haarlemmermeer beschikt zijn maar beperkt relevant voor de huidige opgaven. De bruikbare middelen kunnen naar alle waarschijnlijkheid alleen worden aangewend wanneer sprake is van een Haarlemmermeers belang . Dit zou dan gaan om nieuwe ontwikkelingen die raken aan behoeften van inwoners uit Haarlemmermeer.
- Vervangbaarheid middelen: Bij nieuwe ontwikkelingen aan de westzijde van het Bos zijn middelen als financiën, kennis en legitimiteit van belang. Voor de huidige opgaven in het Bos zijn de middelen van Haarlemmermeer vervangbaar.
- Conclusie: De mate van afhankelijkheid van Haarlemmermeer is klein. De inzet van middelen door Haarlemmermeer zijn voor de huidige opgaven niet realistisch. Het ontbreekt nu te veel aan een Haarlemmermeers belang. Wanneer de opgaven breder en groter worden gemaakt zijn wellicht kansen te benutten in samenwerking met Haarlemmermeer.

8. Conclusie:

Het Amsterdamse Bos lijkt een beperkte relatie te hebben met de gemeente Haarlemmermeer en haar inwoners. Voor de inwoners uit steden als Nieuw-Vennep en Hoofddorp is het Bos te ver en zijn er alternatieve groene plekken om gebruik van te maken (Haarlemmermeerse Bos, Westeinderplassen, duingebieden). Een mogelijke kans ligt in het versterken van de (recreatieve) verbinding tussen de kernen Badhoevedorp en het Amsterdamse Bos.

Gemeente Aalsmeer

1. **Algemeen**
   - **Inwoners:** +/- 31.500
   - **Verantwoordelijk wethouder:** 5.1,2,e (CDA) – sport en ruimtelijke ontwikkeling; 5.1,2,e (VVD) - Recreatie en Toerisme en Openbare ruimte; 5.1,2,e (D66) – natuur en milieu en openbare ruimte (openbaar groen en afval) + SLS-project groene lint
   - **Begrotingssaldo:** +/- 120 miljoen - +/- 3,7 miljoen (openbaar groen) = 3,1%
   - **Bronnen:** Coalitieakkoord 2019-2022; Begroting 2019

2. **Thema: Verstedelijking**
   - **Bereikbaarheid**
     - **Coalitieakkoord 2018-2022:** Wij gaan een nieuw verkeers- en vervoersplan maken waarin wij anticiperen op nieuwe ontwikkelingen en die goed afstemmen op de huidige situatie.

Thema-analyse: geen bijzonderheden

3. **Thema: Klimaat en energie**
   - **Klimaatadaptatie**
     - **Coalitieakkoord 2018-2022:** Het klimaat verandert. Wij krijgen te maken met extremer weer. Aan de ene kant hebben wij plekken nodig om bij hevige regenbuien het water tijdelijk op te vangen en aan de andere kant hebben wij waterbuffers nodig voor droge periodes. Dat betekent meer groenbuffers in de openbare ruimte en zoveel mogelijk groene tuinen van inwoners. Wij houden rekening met klimaatveranderingen bij de herinrichting van de openbare ruimte. In 2050 moet de gemeente volledig klimaatbestendig zijn ingericht.
   - **Energietransitie**
     - **Coalitieakkoord 2018-2022:** Onze ambitie is een fossielonafhankelijke gemeentelijke organisatie in 2030 en gemeente in 2040.

Thema-analyse: geen bijzonderheden

4. **Thema: Groene economie**
   - **Natuur en ecologie**
     - **Coalitieakkoord 2018-2022/begroting 2019:** SLS-project Groene Lint is een initiatief dat inwoners hebben aangedragen bij Stichting Leefomgeving Schiphol (SLS) als project om Aalsmeer leefbaarder en aantrekkelijker te maken. Het doel is om groene gebieden met elkaar te verbinden. Doel is een groene verbinding te creëren van het Amsterdamse Bos tot aan de Westeinderplassen. In samenwerking met bewoners wordt invulling gegeven aan investering en opwaardering van het groen en de fiets- en wandelverbindingen.
     - **Coalitieakkoord 2018-2022:** Investeren in een aantrekkelijke leefomgeving: Inwoners hechten veel waarde aan een groene, schone en veilige leefomgeving. Er is gestart met een inhaalslag in het groen in de wijken.
     - **Coalitieakkoord 2018-2022**: Bij Aalsmeer in Zicht kwam naar voren dat inwoners veel waarde hechten aan de groene omgeving en meer groen door de gemeente heen willen hebben om te wandelen en te fietsen. Komende jaren staat een viertal grote projecten op stapel die Aalsmeer aantrekkelijker, groener en leefbaarder maken voor alle inwoners.
   - **Toerisme en recreatie**
     - **Coalitieakkoord 2018-2022:** Aalsmeer profileert zich als toeristische gemeente in verschillende (sociale) media met één slogan 'Visit Aalsmeer'
   - **Kunst en cultuur**
     - **Coalitieakkoord 2018-2022:** Aalsmeer kent veel culturele instellingen. Wij faciliteren deze organisaties waar mogelijk en moedigen hen aan om meer samen te werken. Wij ondersteunen laagdrempelige muziek- en cultuureducatie op scholen en de amateurkunst.

Thema-analyse: gemeente Aalsmeer en het Amsterdamse Bos zijn aan elkaar grenzende gebieden. Het versterken van recreatieve en groenblauwe verbindingen zijn potentieel kansrijke ontwikkelingen.

5. <u>Thema: Sociaal</u>
   - **Sport**
     - **Coalitieakkoord 2018-2022:** Iedereen moet kunnen sporten in Aalsmeer, ook ouderen en mensen met een beperking. Sporten is goed voor de lichamelijke ontwikkeling en de gezondheid, maar het is ook vormend voor je karakter en omgangsvormen met anderen.
   - **Gezondheid**
     - **Coalitieakkoord 2018-2022:** De gemeente wil jeugd en jongeren die hulp nodig hebben ondersteuning bieden en investeert in preventie en gezond gedrag.
     - **Coalitieakkoord 2018-2022** De gemeente blijft aandacht besteden aan dementie en eenzaamheid onder ouderen.
   - **Onderwijs en arbeidsmarkt**
     - **Coalitieakkoord 2018-2022:** Het aantal werklozen in onze gemeente is dan ook bescheiden, maar wij vinden het belangrijk dat mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt ook de kans krijgen om betaald werk te doen. Als gemeente faciliteren wij ondernemers om mensen in te zetten die extra begeleiding nodig hebben of beperkt inzetbaar zijn. Met een baan of stage krijgen deze mensen de kans een zelfstandig en volwaardig leven op te bouwen.
   - **Participatie**
     - **Coalitieakkoord 2018-2022:** Daarbij willen wij een actieve wisselwerking tussen raad en college over hoe wij willen participeren met verschillende groepen in de samenleving. Wij willen inwoners en ondernemers zo vroeg mogelijk betrekken bij nieuwe ontwikkelingen, hen ruimte geven voor eigen initiatieven, maar ook duidelijk zijn over verwachtingen.

Thema-analyse: De sociale opgaven lijken overeenkomend te zijn met die van Amsterdam. Echter, zijn dit opgaven die Aalsmeer waarschijnlijk wil aanpakken binnen de stedelijke en groene kernen van de eigen gemeente.

6. **Middelen**

Competentie		Aalsmeer beschikt niet over formele en/of juridische bevoegdheden die van directe invloed zijn op de opgaven.
Financiële middelen:		Aalsmeer beschikt over financiën om te investeren in gelijksoortige opgaven als die van het Bos. Bijdragen zullen alleen geleverd worden bij Aalmeerse belangen.
Kennis		De groenblauwe gebieden van Aalsmeer en het Amsterdamse Bos lopen in elkaar over. Naar alle verwachting zal er binnen gemeente Aalsmeer kennis zijn over de kwaliteiten van het groen en de mogelijke kansen voor versterking van de ecologie of recreatie.
Legitimiteit		Betrokkenheid en steun van Aalsmeer is voor ontwikkelingen naar de zuidzijde van het Amsterdamse Bos van belang. Voor het gros van de grotere opgaven is steun of betrokkenheid van Aalsmeer veel meer een nice-to-have dan een must-have.

7. **Mate van afhankelijkheid**

- Relevantie middelen: Met name kennis over de groenblauwe en recreatieve structuren zijn relevant wanneer gekozen wordt voor een sterkere bovenlokale verbinding.
- Vervangbaarheid middelen: voor ontwikkelingen aan de zuidzijde zijn kennis (en financiën tot op zekere hoogte) moeilijk door een andere organisatie te vervangen. Met name wanneer het ontwikkelingen zijn die ten dele plaats moeten vinden in Aalsmeer.
- De mate van afhankelijkheid van Aalsmeer is redelijk klein met name wanneer het ontwikkelingen betreft die in het bos plaatsvinden. Voor ontwikkelingen aan de zuidzijde is de afhankelijkheid iets groter.

8. **Conclusie:**

Aalsmeer kan ondanks de kleine begroting een betere partner worden van het Bos. Met name op het vlak van recreatieve en groenblauwe structuren zijn er verbindingen mogelijk.

Hoogheemraadschap van Rijnland

1. **Algemeen**
   - **Aantal inwoners:** +/- 1.300.000 (543.000 belastbare huishoudens)
   - **Verantwoordelijk bestuurder:** 5.1.2,e (gebiedsaccount Amstelland-Meerlanden)
   - **Begroting:** 232 miljoen
   - **Bronnen:** website Rijnland; **concept SSA Water,**

2. **Algemeen thema: Investeren in onze kerntaken staat voorop**
   - We bereiden ons voor op de toekomst en blijven investeren in onze kerntaken: waterkeringen, gemalen, baggeren, waterkwaliteit en zuiveringen

3. **Algemeen thema: We werken proactief samen met onze omgeving**
   - **Proactieve samenwerking** is essentieel om samen te komen tot een klimaatbestendige en waardevolle leefomgeving. We smeden samenwerkingen en coalities, we stimuleren ondernemerschap en creativiteit en gaan aan de slag met pilots om te leren en ervaren.
   - **Bevorderen samenwerking en smeden coalities:** Uitgangspunt is dat we kijken naar het gebied: wat doen anderen en wat hebben zij nodig. Samen gaan we op zoek naar de beste oplossing. We nemen geen taken en (financiële) verantwoordelijkheden over, maar door slim combineren creëren we maatschappelijke meerwaarde.
   - De uitdaging is om de maatschappelijke (gebieds)opgaven en de daaruit volgende Rijnlandse wateropgaven naadloos op elkaar aan te sluiten. Dit betekent een cultuuromslag van sectoraal naar integraal en gebiedsgericht denken en heeft daarmee een grote impact op onze manier van werken, zowel voor de Rijnlandse organisatie als het bestuur.
   - We veranderen de huidige sectorale aanpak van de watergebiedsplannen naar een integrale gebiedsgerichte aanpak, waarbij we onze wateropgaven waar mogelijk koppelen aan de (maatschappelijke)doelen van onze omgeving

4. **Algemeen thema We verbinden onze kerntaken met de nieuwe taken van een maatschappelijk verantwoorde overheid**
   - De watersector raakt steeds meer verweven met de opgaven van energie, CO_2-reductie, grondstoffen en data. Door de druk op middelen en ruimte moeten functies gecombineerd worden. Water is daarbij vaak de verbindende factor.

5. **Specifiek thema's voor samenwerking Amsterdamse Bos en Hoogheemraadschap Rijnland**
   - **Klimaatadaptatie:** Bos klimaatbestendig maken/houden
   - **Verhogen omgevingskwaliteit:** gezamenlijk belang om kwaliteit van de leefomgeving te verhogen. Water als drager voor omgevingskwaliteit (natuur, recreatie). Ecologie, recreatie en landschap. Aandachtspunten waterdiepte (Poel) en toegankelijkheid (entreegebied).
   - **Waterkwaliteit:** belangrijk voor de prettige beleving van natuur en recreatie. Ecoologie en biodiversiteit ook sterk afhankelijk van de waterkwaliteit. Waterkwaliteit aansluiten bij gebruikswensen en doelen.
     - **Probleem:** waterplanten, blauwalggroei, stank door rottend blad --> aanpak (verlaging leggerdiepte, proef waterplanten, vervanging beluchtingsinstallatie Nieuwe Meer en defosfatering van inlaatwater Hornsloot.
   - **Waterbewustzijn:** verhogen waterbewustzijn
   - **Participatie Amsterdam – Rijnland:** vroeg aan tafel bij planontwikkeling etc. Betrokkenheid burgers en bedrijven is essentieel. Elkaar goed informeren
   - **Informatie als basis:** essentieel om data optimaal uit te wisselen met oog op kennisoverdracht, ontdekken van kansen en op effectieve uitvoering van projecten
   - **Regelgeving:** minder regeldruk. Samen kijken naar welke stappen genomen kunnen worden in kader Omgevingswet.
   - **Centrale vraag:** Hoe zwaar weegt het halen van doelstellingen in relatie tot de beschikbare middelen (waterbeheer en ruimtelijke inrichting) . Goede samenwerking nodig Amsterdam + Rijnland voor doelmatig waterbeheer.

https://www.rijnland.net/werk-in-uitvoering/plassen-en-meren/downloads-plassen-en-meren/de-nieuwe-meer-gebiedsdocument.pdf

Gemeente Amsterdam

1. **Algemeen**

   - **Aantal inwoners:** +/- 863.000
   - **Verantwoordelijk bestuurder:** Laurens Ivens (SP) - Wonen, Bouwen, Openbare Ruimte, Groen, Reiniging en Dierenwelzijn
   - **Begroting:** 5,2 miljard – 48,2 miljoen (groen en dierenwelzijn) – 0,9%
   - **Bronnen:** website begroting 2019;

2. **Thema: Verstedelijking**
   - **Woningbouw**
     - **Coalitieakkoord 2018-2022:** Het College wil 7500 woningen per jaar bijbouwen. Deze uitbreiding van de stad wil zij uitvoeren met behoud van de groene kwaliteiten. In het coalitieakkoord staat: 'Waar mogelijk vergroenen we de stad'.
   - **Bereikbaarheid**
     - Het College richt zich in het algemeen op het gebruik van de fiets en investeert in fiets-infrastructuur om fietsen aantrekkelijker en veiliger te maken.. De gemeente Amsterdam geeft binnen het MRA-fietsnetwerk prioriteit aan twee routes en maakt hiervoor uitvoeringsbudget vrij. Een van deze routes is de Sportasroute (olympisch stadin – Wagenerstadion). Deze routes moeten tijdens deze collegeperiode uitgevoerd worden. Ook Schiphol is nu een fietsvisie aan het ontwikkelen.
     - Daarnaast schrijft het College in het collegeakkoord dat het Groen buiten de ring beter bereikbaar en toegankelijk moet zijn voor Amsterdammers.

3. **Thema: Klimaat en energie**
   - **Klimaatadaptatie**
     - **Coalitieakkoord 2018-2022:** College van Amsterdam wil zich inzetten voor klimaatadaptatie in openbare ruimte.
   - **Energietransitie**
     - **Coalitieakkoord 2018-2022:** Het bevorderen van het aantal zonnepanelen in de stad behoort tot een van de maatregelen van het College.
     - **Begroting 2019:** In de traditie van Amsterdam zorgen we ervoor dat innovatie, creativiteit en ondernemerschap helpen bij één van de grootste transities uit onze geschiedenis en zorgen we dat wij samen profiteren van een duurzame toekomst.

4. **Thema: Groene economie**
   - **Natuur en ecologie**
     - **Coalitieakkoord 2018-2022:** De gemeente heeft de ambitie om de ecologische kwaliteiten te verbeteren. Ook heeft het College zich tot doel gesteld om het groen en de parken te verbinden met elkaar in groene netwerken. Het College wil meer aandacht voor de recreatieschappen om de druk op het groen terug te brengen.
     - **Begroting 2019:** De groei van de stad vraagt om een investering, vanwege druk op de (groene) openbare ruimte, recreatieve behoefte van stedelingen, kansen voor biodiversiteit en mogelijkheden voor verbetering van de leefkwaliteit (gezondheid, klimaatadaptatie, educatie, sociale cohesie, luchtkwaliteit).
     - **Begroting 2019:** Groen in de stad is waardevol voor verschillende thema's. Hier liggen kansen, maar het staat ook onder druk. Kwaliteitsimpuls van bestaand groen en bomen met richtlijnen voor beheer (en achterstallig onderhoud), biodiversiteit, gebruikswaarde, toegankelijkheid en klimaatbestendigheid.

   - **Toerisme en recreatie**
     - **Coalitieakkoord 2018-2022:** In het kader van 'een vol en rijk leven' is een trend waarneembaar naar een beleveniseconomie. Er is behoefte aan evenementen en een breed aanbod aan recreatieve voorzieningen. Mensen hechten aan naast belevenis ook steeds meer aan betekenis: van een beleveniseconomie naar een betekeniseconomie.

- **Coalitieakkoord 2018-2022:** Nieuw evenwicht nodig tussen lusten (werkgelegenheid en inkomsten) en lasten (overlast, drukte, afval, negatieve effecten leefbaarheid). Maatregelen: Spreiding van toerisme in stad en regio om lusten en lasten beter te verdelen.

- **Kunst en cultuur**
  - **Coalitieakkoord 2018-2022:** extra middelen voor het Kunstenplan. Geografische spreiding van het cultuuraanbod. Amsterdam wil zich ontwikkelen met broedplaatsen in de openbare ruimte voor experimentele festivals gericht op talentontwikkeling en experimentele kunst. Aandacht blijft bestaan voor kwaliteit, spreiding en druk op parken en groen bij bloeiende festivalcultuur van Amsterdam. Ook wordt ingezet op duurzame festivals (stroompunten, riolering, palen en coöperatieve inkoop van hardcup)> Aandacht voor overlast.

5. **Thema: Sociaal**
   - **Sport**
     - **Coalitieakkoord 2018-2022**: Inzet op sportparticipatie met breedtesport (voor alle lagen bevolking). Ook worden verenigingen en ongebonden sportinitiatieven versterkt. Sport in de buurt wordt ook versterkt. Sport moet ook toegankelijker worden voor verschillende doelgroepen. Sportparken, gymzalen en sporthallen moeten intensiever worden gebruikt en openbaar toegankelijk. Sporten in de openbare ruimte wordt gestimuleerd door vaker sporttoestellen te plaatsen, de openbare ruimte uitdagend en veilig te maken om te spelen of te sporten en met meer openbare zwemplekken. Het College vindt topsport belangrijk om breedtesporters te stimuleren en inspireren. Topsportevenementen organiseren met side-events en we kijken naar evenementen die aansluiten bij de Amsterdamse sportcultuur.
   - **Gezondheid**
     - **Coalitieakkoord 2018-2022**: Het College vindt een goede gezondheid belangrijk voor iedereen, ongeacht de sociaaleconomische achtergrond. Aanpakken van ongelijkheid in gezondheid heeft grote prioriteit. Zo is er in de preventieve aanpak aandacht voor rookgedrag, overgewicht, beweging, eenzaamheid en gezondheidsvaardigheden (laaggeletterdheid) --> interessant voor bos. Ook wil het College van Amsterdam een ouderen-vriendelijke stad maken, met bijzondere aandacht voor welzijn en goede zorg voor dementerende ouderen
   - **Onderwijs en arbeidsmarkt**
     - **Coalitieakkoord 2018-2022:** Het College in Amsterdam wil kansenongelijkheid en segregatie tegengaan. Er wordt extra geld vrijgemaakt voor achterstandsleerlingen en er wordt een kansengelijkheidsplan gemaakt (in samenspraak met de scholen). Met de MBO-agenda is er een sterke focus op projecten/initiatieven die bijdragen aan de kwaliteit van het MBO. Het College wil ook meer stages, leerwerkplekken en traineeships voor mbo-leerlingen realiseren, in de eerste plaats bij de gemeente Amsterdam zelf.
   - **Participatie**
     - **Coalitieakkoord 2018-2022:** Bewoners hebben net zulke goede, zo niet betere, ideeen als het stadsbestuur. Wij streven naar een open en transparant bestuur, een naar buitengerichte organisatie die open staat voor maatschappelijk initiatief en een gebiedsgerichte werkwijze. We voelen het als onze verantwoordelijkheid om de zeggenschap van bewoners te vergroten.

Provincie Noord-Holland

1. **Algemeen**

- **Aantal inwoners :** 2.831.182
- **Verantwoordelijke bestuurder:** 5.1.2,e (VVD) (Natuur en landschap, Grond, Bodemdaling, PAS).
- **Begrotingssaldo:** +/- 207 miljoen
- **Bronnen:** Omgevingsvisie NH2050; Coalitieakkoord
- **Overig**

2. **Thema: Verstedelijking**

- **Woningbouw**
  - De Provincie Noord-Holland is sinds 2012 bezig met een knooppuntenstrategie. Daarbij hebben ze als doel minimaal 50% van de nieuwe woningen binnen invloedsgebied van de OV-knooppunten te bouwen.

- **Bereikbaarheid**
  - De provincie Noord-Holland wil dat het landschap goed bereikbaar is met de fiets, te voet of met het OV. Ook moeten de landschappen zoveel mogelijk openbaar toegankelijk zijn.

3. **Thema: Klimaat en energie**

- **Klimaatadaptatie**
  - Om een waterrobuust Noord-Holland te garanderen willen we in 2020 een Integraal Waterakkoord sluiten met onze partners. Hieraan koppelen wij middelen voor klimaatadaptatie.
- **Energietransitie**
  - PNH wil dat opwek van hernieuwbare energie past bij de regionale landschappelijke- en gebiedskwaliteiten.

4. **Thema: Groene economie**

- **Natuur en ecologie**
  - Een uniek kenmerk van de metropool is de grote diversiteit aan landschappen met hoge ecologische, recreatieve en cultuurhistorische waarden. Het landschap biedt een plek voor relatieve rust ten opzichte van de stad. **Het landschap is cruciaal voor het vestigingsklimaat** + woon- en leefmilieu in de metropool.
  - Voor deze opgaven is het noodzakelijk dat het landschappelijke raamwerk in de metropool wordt versterkt, bijvoorbeeld door het verbinden van gebieden. **Verdichting in de stad vraagt ook om versterking van groen in en om de stad.**
  - Het metropolitane landschap zal steeds vaker verschillende **opgaven moeten stapelen** en diverse **belangen moeten verenigen**. Waar mogelijk moeten functies gecombineerd worden. Dit vraagt om een gebiedsgerichte benadering en samenwerking, rekening houdend met de kwaliteiten van het gebied
  - De druk op het metropolitaan landschap en de ambities voor dit gebied brengen ook een grotere **investerings- en beheeropgave** met zich mee. De verdiencapaciteit in de metropool moet worden aangewend om deze ambities te kunnen waarmaken.
  - Bij noodzakelijke ontwikkelingen in het landschap zoeken we in een vroegtijdig stadium naar integrale versterking van het gebied (zoals het beter inpassen en opheffen van doorsnijdingen bij aanpassing van infrastructuur)
  - De provincie Noord-Holland wil de **biodiversiteit** in Noord-Holland vergroten. Daarom moeten natuur- recreatieve en waterdoelen in samenhang worden gerealiseerd. Voor het robuuste ecosysteem moeten verbindingen tussen natuurgebieden worden verbeterd en functies slim worden gepositioneerd. Ook is een inzet op partnerschap tussen de agrifoodsector en de ontwikkeling van natuurwaarden.

- **Toerisme en recreatie**

- De verwachte groei in recreatie en toerisme vereist sturing op locatie en op mobiliteit. Wij richten ons vooral op het stimuleren van **cultuurtoerisme**. Noord-Holland is immers een provincie met – ook buiten Amsterdam – een rijke cultuur, historie en aantrekkelijke evenementen. Wij stellen een recreatie- en toerismevisie op, die een overkoepelend perspectief biedt op de toekomst van recreatie en toerisme in onze provincie en op de vraag hoe we de unieke kwaliteiten van de verschillende locaties kunnen versterken. Onze groene gebieden bieden daar volop mogelijkheden toe. Om in deze gebieden te blijven investeren stellen we een **Landschapsfonds** in.

- **Kunst en cultuur**
  - N.v.t.

5. <u>Thema: Sociaal</u>

- **Sport:**
  - Provincie levert kleine financiële bijdragen. De focus ligt hierbij niet op de ontwikkeling van nieuwe initiatieven, maar op het koppelen van kennis over provinciaal en gemeentelijk beleid en regelingen aan de vraag en behoefte van Noord-Hollandse sportverenigingen
- **Gezondheid**:
  - Zet zich in op een verdere verbetering van bodem, water en lucht. Grote opgave daarbij is hoe invulling wordt gegeven aan deze opgave bij de groeiende verstedelijking en mobiliteit. PNH wil bijdragen aan de klimaatdoelstellingen.
- **Onderwijs en arbeidsmarkt:**
  - Een goede aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt is belangrijk voor onze economie en arbeidsparticipatie. Iedereen moet kunnen meedoen, ook mensen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt. We stimuleren de samenwerking tussen bedrijven, kennisinstellingen en overheden, die plaatsvindt op campussen en in programma's zoals House of Skills.
- **Participatie**
  - Wij vergroten de participatie van bewoners, bijvoorbeeld door middel van bewonerspanels. Hierbij maken we vooraf steeds goede afspraken over inbreng en vorm, zodat duidelijk is wat iedereen kan verwachten en waar de grenzen liggen.

Metropoolregio Amsterdam

1. **Algemeen**

- **Aantal inwoners:** +/- 2,8 miljoen
- **Verantwoordelijke bestuurder:** diverse bestuurders uit MRA
- **Begrotingssaldo:** n.v.t.
- **Bronnen: MRA-actieagenda; Metropolitaan Landschap**
- **Overig:** 2 provincies, 32 gemeenten en de Vervoerregio Amsterdam

2. **Thema: Verstedelijking**

- **Woningbouw**
    - MRA-overheden zijn over het algemeen voorstander van het binnenstedelijk verdichten en vragen vanuit het portefeuillehoudersoverleg Metropolitaan Landschap aandacht voor het belang van het landschap in de context van oprukkende woningbouw.

- **Bereikbaarheid**
    - Een sterk verbonden MRA met een toegankelijk aaneengesloten landschap is van groot belang. Nieuwe woningen en economische toplocaties én landschappen moeten multimodaal worden ontsloten, met excellente uitgangspositie voor fiets en OV, naast de auto. Via het project 'Buitenpoorten' wordt de verbinding gelegd tussen aantallen reizigers op stations en recreatief gebruik van het directe landschap rondom het station. De MRA-gemeenten investeren in een "samenhangend en hoogwaardig fietsroutenetwerk, waarop fietsers vlot tussen de stedelijke kernen en vanuit het stedelijk gebied de natuur in kunnen fietsen".
    - Bij investeringen in fietssnelwegen gaat het nog vaak om knelpunten, terwijl juist in de landschappelijke inbedding ook veel meerwaarde kan worden behaald.
    - Niet alleen in het Bos maar ook naar het Bos toe en door het Bos naar andere bestemmingen. Zo zou het werkverkeer naar Schiphol Oost gediend zijn met een snelfietsroute langs het Bos en ook verbetering van de verbinding naar Amstelveen is al enige tijd een wens. Ontwikkelingen aan de Zuidkant van het Bos (natuurgebied de Bovenlanden, Westeinderplassen) zou gediend zijn met betere fietsverbindingen. De (fiets-)verbinding tussen het Bos en Nieuw-West kent tekortkomingen. Er is sprake van een pontverbinding maar slechts in het seizoen en gedurende het weekend. Het 'rondje Nieuwe Meer' zou in zijn optimale vorm een vaste oeverbinding moeten inhouden.

3. **Thema: Klimaat en energie**

- **Klimaatadaptatie**
- **Energietransitie**
    - De opgave voor de energietransitie in de MRA is onderzocht in 'Ruimtelijke verkenning energietransitie MRA (2017)'. MRA legt prioriteit bij het koppelen van de opgaven en het voeren van maatwerk bij de verschillende landschapstypes. In de vier regionale energiestrategieën krijgt de energieopgave vorm. Voor het stedelijk gebied worden kansen gezien in thermische energie uit oppervlaktewater (TEO) en uit afvalwater (TEA). Waterschappen hebben hierin een rol.

4. **Thema: Groene economie**

- **Natuur en ecologie**
    - De opgave voor realisatie van het Natuurnetwerk Nederland is in de MRA 3500 hectare. Deze verbindingen en gebieden zijn nodig om de biodiversiteit weer op peil te krijgen.
    - De nadruk wordt gelegd op het concept van ecosysteemdiensten (of groen kapitaal) wat ook steeds vaker wordt toegepast aan de financiële kant van ruimtelijke ontwikkelingen. Natuur levert schone lucht, drinkwater, recreatiemogelijkheden, CO_2 vastlegging, tegengaan van hittestress en bestuiving van gewassen. Dit zou vaker in brede gebiedsverdienmodellen kunnen worden toegepast (groen kapitaal).
    - De MRA kan niet zonder het landschap. De opgaven voor het landschap komen voort uit de grote ruimtelijke opgaven binnen de MRA. Daarom zijn er drie uitgangspunten geformuleerd.

        - Krachtige metropool is gebaat bij groene en gezonde leefomgeving.
        - Grote transities in het landschap. Offensieve aanpak nodig: gericht op evenredig investeren in behoud en versterking van het landschap.
        - Van draagvlak naar draagkracht: verbreden samenwerking met maatschappelijke partners en sectoren.
- **Toerisme en recreatie**
    - De metropoolregio Amsterdam heeft een sterke aantrekkingskracht voor bezoekers en toeristen. Recreatie in de MRA neemt tot 2040 met 35% toe.
    - Zowel Amsterdam Marketing als de MRA hebben de strategie om die drukte zoveel mogelijk te spreiden in de regio, zodat kleinere bestemmingen kunnen meeprofiteren van het succes en Amsterdam zelf, hoopt men, rustiger wordt. Deze spreidingstactiek heeft ook beleidsmatig tot acties geleid, zoals het programma Buitenpoorten (gekoppeld aan programma OV-knooppunten), en zoekt men naar hotspots voor recreatie en toerisme op plekken die interessant genoeg zijn om de bezoekers enkele dagen te vermaken.
- **Kunst en cultuur**
    - Vanuit het programma Kunst, Cultuur & Erfgoed zijn de kenmerken, omvang en reikwijdte van culturele ecosystemen binnen en tussen gemeente- en provinciegrenzen verkend. Ook is verkend waar samenwerking mogelijk is om tot een beter afgestemd cultuuraanbod te komen en de cultuurparticipatie in de regio te vergroten. De combinatie van overeenkomst en onderscheid vormt de basis van een Strategische agenda die zich richt op het vergroten van cultuurparticipatie en het versterken van de sector om deze toekomstbestendig te maken. Gezien de economische groei van Amsterdam en de daarmee gepaard gaande prijsstijgingen voor vastgoed binnen de Ring A10, komt er meer ruimte voor 'humus en zaaigoed' in de omringende deelregio's (Amstelland-Meerlanden). Als gevolg van de trek van jonge gezinnen de stad uit, ontstaat er meer behoefte aan voorzieningen rondom Amsterdam. Op termijn komt er meer talent uit de deelregio's rond Amsterdam

5. <u>Thema: Sociaal</u>

- **Sport**
- **Gezondheid**
- **Onderwijs en arbeidsmarkt:**
- **Participatie**

Vragen bij analyse

Welke partijen?
Zijn er partijen die gevolgen ondervinden van de opgaven/issues Amsterdamse Bos?
Zijn er partijen toegewijd aan oplossing probleem?

Actor actief betrokken?
Hinder of realisatie macht?
Middelen voor issue?
In hoeverre heeft het issue gevolgen voor actor?
In hoeverre is partij toegewijd aan de opgave/issue?

Perceptie van partij t.a.v. thema's. Wat is het probleem (is er überhaupt een)?
Richting voor oplossing van partij voor probleem. Welke middelen/instrumenten inzetten.

Posities en afhankelijkheden
Vijf typen middelen: financiën, kennis, legitimiteit, productiemiddelen en competentie (juridisch bevoegd).
Mate van afhankelijkheid --> schema (cruciale actor en niet-cruciaal, toegewijd en niet toegewijd) per thema. Om duidelijk overzicht te krijgen.